

LUKU 7 OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

Porin Kristillisen koulun opetussuunnitelma
koulukohtainen osuus 1.8.2016

Hyväksytty Porin Kristillisen koulun johtokunnassa

15.11.2016

Sisällysluettelo

LUKU 7 OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI	1
Porin Kristillisen koulun opetussuunnitelma koulukohtainen osuus 1.8.2016	1
7.1 TUEN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET	1
Työnjako ja vastuut.....	1
Ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamallit	1
Nivelvaiheyhteistyö ja tiedonsiirto nivelvaiheessa	3
Tuen tarpeiden seulonta.....	4
Yhteistyö tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa, järjestämisessä sekä toteuttamisessa ja toimivaltuudet hallintopäätöksissä	4
Yhteistyö huoltajien kanssa	6
7.2 YLEINEN TUKI	7
Yleisen tuen käytännön järjestäminen	8
Yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken.....	9
7.3 TEHOSTETTU TUKI	9
Tehostetun tuen käytännön järjestäminen	10
Pedagoginen arvio	10
Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja päättäminen	11
Oppimissuunnitelma	12
Yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken.....	14
7.4 ERITYINEN TUKI	15
Erityisen tuen käytännön järjestäminen	15
Pedagoginen selvitys	16
Kirjallisessa pedagogisessa selvityksessä kuvataan.....	16
Oppilaan ja huoltajan kuuleminen	17
Erityisen tuen päätös ja sen tarkistaminen	18
HOJKS.....	18
HOJKSin arviointi ja tarkistaminen	21
Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen	21
Yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken.....	22
Pidennetyt oppivelvollisuuden järjestäminen	23
Toiminta-alueittain annettava opetus.....	24
7.5 PERUSOPETUSLAISSA SÄÄDETYT TUKIMUODOT	24
Tukiopetus.....	24

Osa-aikainen erityisopetus	24
Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet	25

LUKU 7

OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKEA

Porin Kristillisen koulun opetussuunnitelma
koulukohtainen osuus 1.8.2016

7.1 TUEN JÄRJESTÄMISTÄ OHJAAVAT PERIAATTEET

Työnjako ja vastuut

Rehtori vastaa oppilaiden tuen järjestämisestä ja seurannasta. Pedagogisena asiantuntijana opettajalla on keskeisin rooli oppimisen esteiden ja oppimisvaikeuksien varhaisessa tunnistamisessa. Opettaja huolehtii yhteistyössä muiden opettajien kanssa sekä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa moniammatillisesti oppilaan tuen suunnittelusta ja ohjaamisesta tarvittavan tuen piiriin. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen edellyttämään moniammatilliseen yhteistyöhön osallistuvat ne opettajat, oppilashuollon toimijat, kuten kouluterveydenhoitaja, kuraattori ja psykologi sekä muut asiantuntijat, joiden työtehtäviin oppilaan tuen suunnittelu tai toteuttaminen kulloinkin kuuluu.

Porin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa on sovittu yhteistyön periaatteista ja käytännön toimista oppilashuoltotyössä. Porin kaupungin kouluterveydenhoitaja on kiinteä osa koulun oppilashuoltotyöryhmää ja hän on myös tavattavissa koululla yhtenä päivänä viikossa. Koululla työskentelee Porin kaupungin koulukuraattori yhtenä päivänä viikossa. Koulupsykologin palvelut samoin kuin Porin kaupungin perusturvan palvelut ovat osa Porin Kristillisen koulun toimintaympäristöä.

Ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamallit

Porin Kristillisessä koulussa jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Koulutyössä otetaan huomioon monenlaiset oppijat ja oppimisen erilaiset

lähtökohdat ja tavat sekä oppilaiden kulttuuritausta. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja vastuullisuuteen, tarjotaan haasteita kehittymiselle ja annetaan onnistumista edistävää ohjausta ja tukea. Oppimisen ja koulunkäynnin tuella pyritään edistämään välittämisen ja myönteisen vuorovaikutuksen kulttuuria kouluyhteisössä. Tavoitteena on luoda turvallinen ja terve oppimis- ja työympäristö, suojata mielenterveyttä ja ehkäistä syrjäytymistä. Luokan sisäinen vuorovaikutuskulttuuri nähdään tärkeänä osana yleistä tukea, ja opettajan tehtävänä onkin ohjata ryhmää toimimaan siten, että sen vuorovaikutus edistää jokaisen oppilaan oppimista. Kristillinen ajattelu korostaa kasvattajan vastuuta etsiä kasvatettavien parasta ja kohdella heitä ehdottoman ihmisarvon mukaisesti. Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa lähtökohtana on ennaltaehkäisevä työ.

Porin Kristillisessä koulussa ennaltaehkäisevää työtä on mm.:

- terve ja turvallinen toimintaympäristö
- oppilaan ihmisarvon kunnioittaminen kaikissa tilanteissa
- arjen huolenpito
- varhainen tuen tarpeen havaitseminen ja siihen puuttuminen
- hyvä yhteistyö eri toimijoiden välillä
- kodin ja koulun yhteistyö
- ongelmien syntyä ehkäisevät tarkoituksenmukaiset pedagogiset ratkaisut mm.
 - riittävä tukiopetus
 - pienet opetusryhmät
 - eriyttäminen
 - samanaikaisopetus
 - joustavat ryhmittelyt
- sosio-emotionaalisen kasvun tukeminen mm.
 - KiVa Koulu -ohjelma
 - kummioppilastoiminta
- opettajien ja vanhempien havainnot
- aktiivinen oppilaan koulunkäynnin ja koulumenestyksen seuranta
- poissaolojen seuranta
- terveydenhoitajan tutkimukset ja terveystarkastukset
- kiusaamiskyselyt ja sosiogrammit
- hyvä tiedonkulku eri toimijoiden välillä.

Jos oppilaalla havaitaan hankaluuksia oppimisessa, kiinnitetään huomiota oppimisympäristöön, työtapoihin ja opetusjärjestelyihin sekä tarkastetaan yleisen tuen toimivuus tai tarve. Tarvittaessa kartoitetaan oppilashuollollisen tuen tarve. Periaatteena on antaa tukea varhaisessa vaiheessa ja ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksien syntymistä tiiviissä yhteistyössä huoltajien kanssa. Oppilaan oma motivaatio ja kodin tuki ovat avainasemassa oppilaan oppimisessa.

Lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan perustaitoja testataan ikäluokittain. Testien avulla selvitetään, ketkä oppilaista tarvitsevat lisätukea ja hyötyvät siitä. Erityisopettaja ja luokan-/aineenopettajat toteuttavat testejä yhteistyössä.

Porin Kristillisessä koulussa erityisopetuksesta vastaavat erityisopettaja ja/tai erityispedagogiikan erikoistumisopinnot suorittaneet luokanopettajat. Erityisopetusta painotetaan alkuopetuksen luokilla, jotta oppimisvaikeudet eivät aiheuttaisi kielteisiä vaikutuksia oppilaan kehitykselle.

Nivelvaiheyhteistyö ja tiedonsiirto nivelvaiheessa

Tiedonsiirto on tärkeää koulunkäyntiin liittyvissä nivelkohdissa, kuten esiopetuksesta kouluun tai perusopetuksesta toiselle asteelle siirryttäessä. Nivelkohtien tiedonsiirrossa huomioidaan tuen tietojen siirtyminen sekä sähköisesti että lomakkeella. Tarvittaessa pidetään yksilökohtainen tiedonsiirtopalaveri. Nivelvaiheen yhteistyön toteuttamiseen liittyy aina yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa. Tuleva opettaja saa tietoa oppilaan osaamisesta, edistymisestä ja mahdollisista oppimisvaikeuksista. Oppilasta tuetaan oppijana ja ryhmän jäsenenä.

Lapsen siirryessä esiopetuksesta perusopetukseen huoltajat toimittavat esiopetuksen oppimissuunnitelman tulevaan kouluun. Mikäli lapselle annetaan tehostettua tai erityistä tukea, järjestetään ennen kouluun siirtymistä tilaisuus lapsen huoltajien, koulun ja esiopetuksen edustajien kanssa, jossa käsitellään tehostetun tai erityisen tuen asiakirjat. Lastentarhanopettaja välittää koululle tiedot ja asiakirjat oppilaan tukeen liittyen. Koulutulokkaille järjestetään tutustumispäivä kouluun. Oppilaan siirryessä toiselta kolmannelle luokalle ja kuudennelta seitsemännelle luokalle luokanopettaja järjestää nivelkohdan arvioinnin ja tietojen siirron uudelle opettajalle. Tehostetun tai erityisen tuen oppilaista täytetään tiedonsiirto nivelvaiheessa -lomake oppilaan siirryessä toiselle asteelle. Erityisopettaja ja opinto-ohjaaja tekevät yhteistyötä oppilaan

jatko-opintojen suunnittelussa niiden oppilaiden kohdalla, joilla on tuen päätös tai muuta tuen tarvetta.

Opetuksen järjestämiseen liittyvä välttämätön tieto tulee antaa niille, jotka sitä tarvitsevat oppilaan opetuksen järjestämiseksi tai toteuttamiseksi. Tällä turvataan oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen. Opettaja voi keskustella oppilaan asiasta niiden työntekijöiden kanssa, joiden työtehtäviin oppilaan tuen suunnittelu tai antaminen liittyy. Tällaista konsultaatiota tai keskustelua ei tarvitse kirjata.

Mikäli oppilaan tuen järjestämisen suunnittelua varten kootaan ryhmä, ryhmässä sovitut asiat tulee kirjata muistioon. Oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvän pedagogisen tuen antaminen kirjataan joko muistioon, pedagogiseen arviointiin, oppimissuunnitelmaan, pedagogiseen selvitykseen tai henkilökohtaiseen oppimisen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan eli HOJKS:iin.

Tuen tarpeiden seulonta

Tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää opettajan ja erityisopettajan oppilaistaan tekemiä havaintoja, kartoituksia, seuloja, testejä ja arviointimateriaalia sekä hyödyntää huoltajan antamaa tietoa oppilaan koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Seulontakartoituksilla pyritään löytämään oppilaat, joilla on oppimisvaikeuksia matematiikassa, lukemisessa tai kirjoittamisessa. Lisäksi tuen tarvetta arvioidaan yhteistyössä terveydenhoitajan tai muiden oppilashuollolliseen työhön osallistuvien henkilöiden kanssa. Tuen oikea-aikaisuus, tuen taso sekä tuen muoto ovat ratkaisevia oppimisen ja kehityksen turvaamiseksi. Tukimuotoja käytetään sekä yksittäin että yhdessä toisiaan täydentävinä. Opintojen aikana tehtäviä kartoituksia tekevät sekä erityisopettaja että luokan- tai aineenopettajat tarpeen mukaan. Oppimisvaikeuksia kartoittavia tutkimuksia tekee koulupsykologi.

Yhteistyö tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa, järjestämisessä sekä toteuttamisessa ja toimivaltuudet hallintopäätöksissä

Oppilaan tuen tarpeen kartoittaminen

Vastuuhenkilö: luokanopettaja, luokanvalvoja tai aineenopettaja (konsultoi tarvittaessa erityisopettajaa)

Yleinen tuki perusopetuksessa

Vastuuhenkilö: luokanopettaja, luokanvalvoja tai aineenopettaja (konsultoi tarvittaessa erityisopettajaa)

Pedagoginen arvio

Vastuuhenkilö: luokanopettaja, luokanvalvoja tai aineenopettaja (konsultoi tarvittaessa erityisopettajaa)

Asiakirja salassapidettävä

Tehostettuun tukeen siirtyminen

Vastuuhenkilöt: luokanopettaja/ luokanvalvoja, erityisopettaja, oppilashuollon moniammatillinen ryhmä (koulupsykologi/ kouluterveydenhoitaja/ koulukuraattori)

Asiakirja salassapidettävä

Oppimissuunnitelman laatiminen

Vastuuhenkilöt: luokanopettaja/ luokanvalvoja ja aineenopettaja, erityisopettaja

Asiakirja salassapidettävä

Yleistä tai tehostettua tukea saavan oppilaan opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut

Vastuuhenkilöt: luokanopettaja/ luokanvalvoja, erityisopettaja, oppilashuollon moniammatillinen ryhmä (koulupsykologi/ kouluterveydenhoitaja/ koulukuraattori) (konsultoivat tarvittaessa koulun ulkopuolista asiantuntijaa)

Rehtori tekee hallinnollisen päätöksen.

Yleistä tai tehostettua tukea saavan oppilaan opetukseen osallistumisen edellyttämät erityiset apuvälineet

Vastuuhenkilöt: luokanopettaja/ luokanvalvoja, erityisopettaja, oppilashuollon moniammatillinen ryhmä (koulupsykologi/ kouluterveydenhoitaja/ koulukuraattori) (konsultoivat tarvittaessa koulun ulkopuolista asiantuntijaa)

Rehtori tekee hallinnollisen päätöksen.

Pedagoginen selvitys

Vastuuhenkilöt: luokanopettaja/ luokanvalvoja ja aineenopettaja, erityisopettaja, rehtori, oppilashuollon moniammatillinen ryhmä (koulupsykologi/ kouluterveydenhoitaja/ koulukuraattori)

Antaa lausunnon tarvittaessa: koulupsykologi/lääkäri

Asiakirja salassapidettävä

Hallinnollinen päätös erityisestä tuesta

Vastuuhenkilö: rehtori

Asiakirja salassapidettävä

HOJKS (laatiminen ja päivittäminen)

Vastuuhenkilöt: luokanopettaja/ luokanvalvoja ja aineenopettaja, erityisopettaja (konsultoivat tarvittaessa psykologia, lääkäriä ja muita asiantuntijoita)

Asiakirja salassapidettävä

Erityisen tuen tarkistaminen tarvittaessa. Lisäksi aina 2. luokan jälkeen ja ennen 7. luokkaa.

Vastuuhenkilöt: luokanopettaja/ luokanvalvoja ja aineenopettaja, erityisopettaja, rehtori, oppilashuollon moniammatillinen ryhmä (koulupsykologi/ kouluterveydenhoitaja/ koulukuraattori)

Antaa lausunnon tarvittaessa: koulupsykologi/lääkäri

Rehtori tekee hallinnollisen päätöksen.

Asiakirja salassapidettävä

Yhteistyö huoltajien kanssa

Oppilaan huoltajiin ollaan aina yhteydessä heti, kun huoli oppilaan koulunkäynnistä tulee esiin ja aloitetaan oppilaan tukitoimien suunnittelu. Alakoulussa vastuuhenkilö yhteydenotossa on luokanopettaja ja yläkoulussa yleisen tuen osalta luokanvalvoja tai aineenopettaja ja tehostetun tai erityisen tuen osalta luokanvalvoja. He konsultoivat tarvittaessa muita oppilasta opettavia opettajia ennen tätä. Lähtökohtana on, että tukitoimet suunnitellaan yhteistyössä huoltajien kanssa luottamuksen ilmapiirissä. Huoltajille tiedotetaan oppilaan saamasta tuesta, kuten tukiopeuksesta tai osa-aikaisesta erityisopetuksesta.

Yhteistyössä sovitaan tarvittavista tukitoimista. Jos tarvitaan tehostetun tai erityisen tuen tukimuotoja, edetään kolmiportaisen tuen mallissa sovitussa järjestyksessä. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista, eri tuen tasoista ja tukimuodoista, niihin liittyvistä säädöksistä ja määräyksistä ja tuen toteuttamisen käytännöistä. Oppilaan edistymisen ja tuen tarpeen arviointi sekä tukimuotojen suunnittelu ja järjestäminen tehdään kaikilla tuen portailla yhteistyössä huoltajien kanssa. Tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla on tärkeä huolehtia myös positiivisen palautteen antamisesta. Huoltajia kannustetaan tukemaan oppilaan tavoitteellista oppimista ja ottamaan yhteyttä kouluun, jos jokin lapsen oppimisessa mietityttä.

Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen luovuttaminen ei edellytä huoltajan suostumusta. Luovutettaessa muuta opetukseen tai oppilashuoltoon liittyvää tietoa huoltajalta pyydetään yksilöity lupa tietojen siirtoon. Oppilas ei voi kieltäytyä eikä huoltaja voi kieltää oppilaalle suunniteltuja lakisääteisiä tukimuotoja.

7.2 YLEINEN TUKI

Yleinen tuki on osa kasvatusta, opetusta ja ohjausta ja sitä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. Opettajalla on vastuu oppilaidensa erilaisten lähtökohtien ja tarpeiden huomioonottamisesta. Opettaja arvioi ja antaa palautetta oppilaittensa kehittämisestä ja edistymisestä sekä havainnoi tuen tarpeita. Opettaja vastaa opetuksen, työtapojen ja oppimisympäristöjen suunnittelusta ja opetuksesta. Työtapoihin ja oppimisympäristöihin liittyvillä valinnoilla voidaan tukea oppilaan yksilöllisiä tarpeita. Jokaisen opettajan työhön sisältyy myös ohjauksellisia ja oppilashuollollisia tehtäviä.

Koulunkäyntiin ja oppilaan hyvinvointiin liittyvä tuki suunnitellaan tarvittaessa yhteistyössä opettajien, oppilaan ja hänen huoltajansa sekä oppilashuollon henkilöstön kanssa. Mikäli opettaja huomaa, ettei oppilaalle annettu yleinen tuki riitä, tulee hänen käynnistää pedagogisen arvion laatiminen tehostetun tuen aloittamiseksi.

Yleisen tuen oppimissuunnitelma laaditaan joustavan perusopetuksen oppilaille ja tarvittaessa monikielisille oppilaille, vaikka he eivät olisi tehostetussa tuessa.

Yleisen tuen käytännön järjestäminen

Yleinen tuki on kaikille Porin Kristillisen koulun oppilaille tarjolla olevaa laadukasta esi- ja perusopetusta. Siihen sisältyy tukitoimia, joilla pyritään ennaltaehkäisemään kasvuun, oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyviä ongelmia ja niiden kasautumista myöhemmin sekä erilaisten opetusmenetelmien ja toimintatapojen kehittämistä, joilla pyritään takaamaan opetussuunnitelman mukainen opetus.

Luokkakohtainen avustajatarve käsitellään vuosittain opettajien kokouksessa ja/tai koulun oppilashuoltoryhmässä rehtorin johdolla. Avustaja toimii pääsääntöisesti useamman oppilaan yhteisenä avustajana. Koulussa sovitaan avustajan ja opettajan välisen yhteistyön järjestämisestä, vastuuhenkilöistä ja työhön perehdyttämisestä. Samalla määritellään yksityiskohtaisemmat avustajan tehtävät ja laaditaan avustajien työsuunnitelmakokonaisuus, johon sisältyvät oppituntien lisäksi mm. avustajien välituntivalvontavuorot opettajien työn tukena.

Porin Kristillisessä koulussa hyvin suunnitellun ja toteutetun opetuksen lisäksi käytettäviä tukimuotoja ovat:

- eriyttäminen:
 - oppimateriaalin selkiyttäminen
 - tehtävien eriyttäminen
 - äänikirjat
 - kokeiden eriyttäminen (esim. eri tila, suullinen koe, tekniset apuvälineet, avustajapalvelut, kirjallisen kokeen täydentäminen suullisesti)
 - oppiaineen etenemisnopeuden, vaikeusasteen ja itseohjautuvuuden vaihtelu
 - teoreettisuuden ja käytännöllisyyden asteen vaihtelu
- samanaikaisopetus
- tukiopetus
- osa-aikainen erityisopetus: oppilas voi saada tukea muun muassa lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan perustaitoihin sekä myöhemmin yksilöllisempää tukea eri oppiaineiden opiskeluun, osa-aikaisessa erityisopetuksessa voidaan keskittyä myös hahmottamisvaikeuksiin sekä toiminnanohjaustaitojen ja opiskelutekniikkojen harjoitteluun
- ohjaus- ja tukipalvelut
- tarvittaessa oppimissuunnitelma
- avustajapalvelut

- oppilaanohjaus
- oppimisympäristön järjestäminen, esim. istumajärjestys, tavaroilla omat paikat, ylimääräisten ärsykkeiden karsiminen, joustavat ryhmittelyt, selkeät säännöt
- tavoitteiden ja työskentelyn selkiinnyttäminen: viikko-/päivä/tuntisuunnitelman läpikäyminen, tehtävälisterit, toimintaohjeiden pilkkominen, läksyviikko, luokassa läksyt näkyvissä
- oppilaan yksilöllinen ohjaus
- apuvälineet

Yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken

Luokanopettaja/-valvoja vastaa yhteistyön suunnittelusta ja toteutuksesta sekä mahdollisen oppimissuunnitelman laatimisesta.

Yhteistyötahoja ovat mm.

- aineen-/luokanopettajat: tukiopetus
- erityisopettajat: osa-aikainen erityisopetus
- oppilashuollon henkilöstö: tarvittaessa ohjataan oppilas oppilashuollon tuen piiriin
- huoltajat: yhteistyö kuvattu luvussa 7.1
- oppilas: huomioidaan oppilaan osallisuus yleisen tuen suunnittelussa
- koulunkäynninohjaajat: luokanopettaja/aineenopettaja sopii yhteistyöstä
- muut tahot

7.3 TEHOSTETTU TUKI

Oppilaalla on oikeus saada suunnitelmallista, monimuotoista ja/tai pitkäaikaista tehostettua tukea, jos yleinen tuki ei riitä oppilaan opinnoissa edistymiseen ja kehitykseen. Tehostetun tuen piiriin kuuluvat ensisijaisesti sellaiset oppilaat, jotka tarvitsevat tukea säännöllisesti tai oppilaat, jotka tarvitsevat useita eri tukimuotoja samaan aikaan. Tehostetun tuen avulla tuetaan oppimista ja kasvua sekä ehkäistään oppilaan oppimiseen, sosiaaliseen vuorovaikutukseen tai kehitykseen liittyvien ongelmien kasvamista, monimuotoistumista ja kasautumista. Tehostettu tuki rakentuu perusopetuksen yleisille tukikäytänteille.

Tehostetun tuen käytännön järjestäminen

Ennen kuin tehostettua tukea tarjotaan, tulee ensin toteuttaa yleisen tuen tukimuotoja. Tehostettuun tukeen siirrytään, kun oppilas on saanut yleistä tukea säännöllisesti ja pitkäkestoisesti tai samanaikaisesti on ollut käytössä useita tukimuotoja. Järjestetään keskustelu huoltajien kanssa, jossa on mukana luokanopettaja/-valvoja ja erityisopettaja. Aloite keskustelun järjestämiseksi voi tulla koululta tai kotoa. Tehostettuun tukeen siirtymiseksi laaditaan pedagoginen arvio.

Tehostetun tuen aikana käytetään edelleen samoja tukimuotoja kuin yleisessä tuessa, mutta lisäksi käyttöön voidaan ottaa opiskelun erityiset painoalueet. Tehostetun tuen aikana yleisen tuen tukimuotojen käyttöä kuitenkin tehostetaan

- lisäämällä tuen intensiteettiä
- pienentämällä ryhmää
- vaihtamalla opetusmenetelmää
- tehostamalla edistymisen seuranta
- lisäämällä osa-aikaista erityisopetusta
- tiivistämällä yhteistyötä huoltajien kanssa
- lisäämällä yksilöllistä ohjausta

Opiskelun erityiset painoalueet

- Vuosiluokan keskeisimmät sisällöt:
 - opettava opettaja määrittelee sisällöt
 - eivät voi olla alemman vuosiluokan sisältöjä
 - arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin
 - kirjataan oppimissuunnitelmaan.

Tuen toteuttamisesta vastaavat opettajat. Oppilashuollon osuutta oppilaan yleisen hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä vahvistetaan tehostetun tuen aikana. Jos oppilaan luokanopettaja tai luokanvalvoja vaihtuu, edellinen opettaja vastaa tarvittavan tiedon siirtymisestä eteenpäin, jotta tuki voi jatkua. Tehostetun tuen vaiheessa ei oppiaineiden oppimääriä yksilöllistetä.

Pedagoginen arvio

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Kirjallisessa pedagogisessa arviossa kuvataan

- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanne koulun, oppilaan sekä huoltajan näkökulmista
- oppilaan saama yleinen tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista
- oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta voidaan tukea
- arvio tehostetun tuen tarpeesta.

Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Oppilaan opettaja tai opettajat yhdessä laativat kirjallisen pedagogisen arvion, jonka tekemiseen osallistuvat halutessaan myös oppilas ja huoltaja. Tarvittaessa arvion laatimisessa käytetään myös muita asiantuntijoita. Pedagogisen arvion laatimisessa hyödynnetään oppilaalle jo mahdollisesti osana yleistä tukea laadittua oppimissuunnitelmaa. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, hyödynnetään niitä huoltajan luvalla. Pedagoginen arvio annetaan huoltajalle tiedoksi ja huoltajalla on mahdollisuus kommentoida arviota.

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja päättäminen

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden (koulupsykologi/ kouluterveydenhoitaja/ koulukuraattori) kanssa. Huoltaja voi olla mukana käsittelyssä. Pedagogisen arvion ja asiasta käydyn keskustelun perusteella asiaa käsittelevä moniammatillinen ryhmä tekee päätöksen tehostetun tuen aloittamisesta. Päätös kirjataan pedagogiseen arvioon. Lomakkeeseen merkitään arvio tuen tarpeesta sekä arvion käsitelleet henkilöt ja käsittelyn päivämäärä. Luokanopettaja tai -valvoja tiedottaa päätöksestä huoltajaa sekä koulun rehtoria ja tarvittaessa erityisopettajaa. Porin Kristillisessä koulussa pedagoginen arvio tehdään OPH:n mallilomakkeen pohjalta laadittuun asiakirjapohjaan ja arkistoidaan koululla allekirjoitettuna. Tehostetussa tuessa aloittavalle oppilaalle tehdään oppimissuunnitelma.

Tehostetun tuen riittävyys arvioidaan vähintään vuoden päästä tehostetun tuen alkamisesta oppilaan oppimissuunnitelmaa päivitettäessä. Mikäli tehostettua tukea ei

enää ole tarpeen jatkaa tarvittavien oppilaan opettajien arvion mukaan, tehdään päätös tuen lopettamisesta moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Huoltajalla on mahdollisuus kommentoida valmisteltua tehostetun tuen lopettamis päätöstä. Päätös kirjataan pedagogiseen arvioon. Päätöksestä tiedotetaan huoltajaa, rehtoria ja tarvittaessa erityisopettajaa. Mikäli tehostettu tuki katsotaan oppilaalle tarpeelliseksi tarvittavien oppilaan opettajien arvion mukaan, jatketaan tehostetun tuen järjestämistä päivitetyn oppimissuunnitelman mukaisesti. Mikäli oppimissuunnitelmaa päivitettäessä tai muussa yhteydessä arvioidaan, että tehostettu tuki ei riitä oppilaan opiskelun tukemiseksi, aloitetaan pedagogisen selvityksen laadinta mahdollisen erityisen tuen päätöksen perustaksi. Erityisen tuen päätös tarvitaan aina, jos oppilas siirretään erityisluokalle tai yksikin hänen oppiaineistaan yksilöllistetään.

Oppimissuunnitelma

Tehostetun tuen aikana oppilaalle järjestettävä tuki kirjataan oppimissuunnitelmaan. Oppimissuunnitelma on opetussuunnitelmaan perustuva kirjallinen suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteista, tarvittavista opetusjärjestelyistä sekä oppilaan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta.

Tavoitteena on turvata oppilaalle edellytykset edetä opinnoissaan ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppimissuunnitelma tukee kunkin opettajan oman työn suunnittelua ja opettajien keskinäistä sekä kodin kanssa tehtävää yhteistyötä. Oppimissuunnitelmasta huoltaja saa itselleen tietoa ja voi siten paremmin tukea lastaan. Suunnitelma antaa pohjan oppilaan edistymisen arvioinnille.

Porin Kristillisessä koulussa oppimissuunnitelman laativat vuosiluokilla 1-6 luokanopettaja yksin tai yhdessä erityisopettajan kanssa ja lisäksi laatimisessa on mukana tarvittaessa aineenopettaja, mikäli tukea tarvitaan aineenopettajan tunnilla. Vuosiluokilla 7-9 oppimissuunnitelman laativat luokanvalvoja ja aineenopettaja, tarvittaessa yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Tehostettua tukea varten tehtävä oppimissuunnitelma perustuu pedagogisessa arviossa tuotettuun tietoon. Oppimissuunnitelma on laadittava, ellei siihen ole ilmeistä estettä, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat. Oppilaan osuus suunnittelussa kasvaa siirryttäessä perusopetuksen ylemmille luokille. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Oppimissuunnitelman laatimisen yhteydessä sovitaan tavoitteiden toteutumisen seurannasta ja suunnitelman tarkistamisen aikataulusta.

Lisäksi oppimissuunnitelma tarkistetaan vastaamaan tuen tarvetta aina oppilaan tilanteen muuttuessa sekä nivelvaiheissa.

Porin Kristillisessä koulussa oppimissuunnitelma tehdään OPH:n mallilomakkeen pohjalta laadittuun asiakirjapohjaan ja arkistoidaan koululla. Oppimissuunnitelman toteutumista arvioidaan ja tarkistetaan vähintään kerran lukuvuodessa ja aina tuen tarpeen muuttuessa. Tehostettua tukea varten laadittavan oppimissuunnitelman tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin oppilaan opetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Oppilaskohtaiset tavoitteet

- oppilaan näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan
- oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet sekä erityistarpeet
- oppilaan oppimiseen, työskentely- ja vuorovaikutustaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet

Pedagogiset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- oppilaan tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat ja kommunikointitavat
- oppilaalle annettava tukiopeus ja osa-aikainen erityisopetus
- opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa
- oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- oppilashuollon ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako
- opetukseen osallistumisen edellyttämien perusopetuslain mukaisten tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden, apuvälineiden ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen sekä eri toimijoiden vastuunjako
- yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki

Tuen seuranta ja arviointi

- oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutumisen seuranta, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat
- oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä arviointi oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta sekä oppilaan itsearviointi
- arvioinnissa käytettävät menetelmät joiden avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan hänelle sopivin tavoin

- oppimissuunnitelman tarkistaminen ja sen ajankohta
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt

Oppimissuunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia.

Oppimissuunnitelma muissa tilanteissa

Oppimissuunnitelmaa käytetään, vaikka oppilas ei saisi tehostettua tukea, mikäli

- oppilas etenee eri oppiaineiden opinnoissa vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oman opinto-ohjelman mukaisesti
- opetus järjestetään erityisin opetusjärjestelyin
- perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien oppilas on otettu joustavan perusopetuksen toimintaan.

Näissä tilanteissa laadittava oppimissuunnitelma sisältää soveltuvien osien samoja osia-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken

- Tehostetun tuen aloittamiseksi oppilaalle laaditaan pedagoginen arvio, jonka laatimisesta vastaa oppilaan luokanopettaja/-valvoja.
- Pedagogiseen arvioon perustuen käsitellään oppilaan tehostetun tuen aloittamista moniammatillisesti oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Luokanopettaja/-valvoja kirjaa käsittelyn tuloksen pedagogiseen arvioon.
- Luokanopettaja/-valvoja tiedottaa rehtorille oppilaan tehostetun tuen alkamisesta tai yleiseen tukeen palaamisesta.
- Tehostettua tukea saavalle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, jonka laatimisesta vastaan luokanopettaja/-valvoja.
- Oppimissuunnitelma tarkastetaan vähintään kerran vuodessa. Tarkastamisesta vastaa luokanopettaja/-valvoja.
- Mikäli tehostettu tuki ei riitä luokanopettaja/-valvoja käynnistää pedagogisen selvityksen laatimisen erityiseen tukeen siirtämisen tarpeen kartoittamiseksi
- Mikäli oppilas ei enää tarvitse tehostettua tukea luokanopettaja/-valvoja päivittää pedagogisen arvion ja asiaa käsitellään moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa oppilaan palaamiseksi yleiseen tukeen.
- Luokanopettaja/-valvoja tekee yhteistyötä oppilaan ja huoltajien kanssa tiiviisti koko ajan.

7.4 ERITYINEN TUKEA

Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen ja oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Erityisen tuen ensisijaisena tavoitteena on tukea oppilasta niin, että hän voi suorittaa oppivelvollisuutensa ja saa pohjan opintojen jatkamiselle peruskoulun jälkeen. Erityisen tuen tarvetta arvioitaessa tehdään tarvittaessa psykologin tutkimukset ja saadaan hänen suosituksensa tuen järjestämisestä ja mahdollisesta oppimäärien yksilöllistämistä.

Erityisen tuen käytännön järjestäminen

Ennen kuin tehdään päätös oppilaan siirtämisestä erityisen tuen piiriin, järjestetään oppilashuoltohenkilöstön kanssa moniammatillinen yhteispalaveri, jossa erityisen tuen tarpeesta keskustellaan oppilaan ja hänen huoltajansa tai laillisen edustajansa kanssa ja heitä kuullaan. Ennen hallinnollista erityisen tuen päätöstä tehdään pedagoginen selvitys, joka sisältää perustelut oppilaan siirtymiselle tehostetun tuen piiristä erityisen tuen piiriin. Rehtori tekee päätöksen oppilaan erityiseen tukeen siirtymisestä pedagogisen selvityksen perusteella. Erityisen tuen päätöksen saaneille oppilaille tulee tehdä HOJKS, jonka mukaisesti hänelle annetaan erityisopetusta. Erityinen tuki muodostuu HOJKSiin perustuvasta erityisopetuksesta ja muusta lain mukaan annettavasta tuesta.

Porin Kristillisessä koulussa erityistä tukea voidaan järjestää yleisopetuksessa muun opetuksen yhteydessä, osa-aikaisessa erityisopetuksessa tai mahdollisuuksien mukaan erillisessä pienryhmässä. Erityisen tuen aikana käytettävissä ovat erityisopetuksen lisäksi myös kaikki muut perusopetuksen tukimuodot, kuten

- eriyttäminen
- samanaikaisopetus
- osa-aikainen erityisopetus
- oppimisympäristön järjestäminen
- tavoitteiden ja työskentelyn selkiinnyttäminen
- oppilaan yksilöllinen ohjaus
- oppilaanohjaus
- oppilashuollon tuki
- tukiopetus

- apuvälineet yms. Avustajapalvelut
- ohjaus- ja tukipalvelut

Pedagoginen selvitys

Mikäli koulun tarjoama tehostettu tuki ei riitä, laaditaan oppilaan tuen tarpeesta pedagoginen selvitys erityisen tuen päätöstä varten.

Luokanopettaja tai luokanvalvoja laatii yhteistyössä erityisopettajan kanssa ja toimittaa rehtorille

1. oppilaan opetuksesta vastaavilta opettajilta kirjallisen selvityksen oppilaan oppimisen edistymisestä kaikissa oppiaineissa
2. oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä tehdyn kirjallisen selvityksen oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta
3. Näiden kahden selvityksen perusteella rehtori tekee kirjallisen arvion oppilaan erityisen tuen tarpeesta.

Selvitysten (1 ja 2) ja niiden pohjalta tehdyn arvion (3) muodostama kokonaisuus on nimeltään pedagoginen selvitys.

Selvityksen laatimisessa käytetään tarvittaessa apuna myös psykologiseen, lääketieteelliseen tai sosiaaliseen arvioon perustuvaa lausuntoa. Mahdollista kuntoutussuunnitelmaa tai muita suunnitelmia voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Pedagogista selvitystä varten on oma erillinen lomake.

Kirjallisessa pedagogisessa selvityksessä kuvataan

- oppilaan oppimisen eteneminen
- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanne koulun, oppilaan sekä huoltajan näkökulmista
- oppilaan saama tehostettu tai erityinen tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista
- oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta voidaan tukea

- arvio erityisen tuen tarpeesta
- arvio ja perustelut sille, tarvitseeko oppilas yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän.

Oppilaan ja huoltajan kuuleminen

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa. Tätä varten järjestetään henkilökohtainen tapaaminen. Oppilaalle ja huoltajalle selvitetään etukäteen kuulemisen tarkoitus, keskustelu erityisen tuen päätöksen tekemisestä. Ennen kuulemistilaisuutta heillä tulee olla mahdollisuus perehtyä päätöksen perusteena oleviin asiakirjoihin ja tietoihin. Perehtymiseen varataan riittävästi aikaa. Kutsu kuulemiseen esitetään tavalla, joka on todennettavissa jälkepäin, esim. kirje. Puhelimitse esitetty tiedoksiänto ei ole todisteellinen. Jos huoltaja ei saavu kuulemistilaisuuteen, huoltajalle on tarpeen tarjota toinen mahdollisuus ja kutsu on tällöin lähetettävä kirjattuna kirjeenä.

Kuulemistilaisuudessa ovat paikalla huoltajan ja oppilaan lisäksi rehtori, luokanopettaja tai -valvoja sekä tarvittaessa muut henkilöt, joiden työtehtäviin oppilaan erityisen tuen järjestäminen kuuluu. Kuulemisessa huoltaja ja oppilas saavat mahdollisuuden kertoa oman mielipiteensä tehtävästä ratkaisusta. Heille selvitetään, mitä suunnitteilla oleva päätös käytännössä tarkoittaa. Asiat selitetään oppilaalle ja huoltajalle ymmärrettävästi, ja oppilaalle hänen ikäkautensa ja edellytystensä mukaisesti. Kuulemistilaisuudesta tehdään muistio, joka allekirjoitetaan samalla. Halutessaan huoltaja voi käyttää avustajaa tai valtuuttaa kuulemistilaisuuteen asiamiehensä. Kuultavat voivat myös esittää näkemyksensä määräaikaan mennessä kirjallisesti. Erityisen tuen päätös voidaan tehdä siitä huolimatta, vaikka huoltaja ei tulisi kuulemistilaisuuteen tai haluaisi tulla kuulluksi. Opetuksen järjestäjän on koetettava löytää yhteisymmärrys oppilaan ja huoltajan kanssa, mutta opetuksen järjestäjällä on myös oikeus ja velvollisuus tehdä päätös oppilaan edun mukaisesti, vaikka vastoin huoltajan tahtoa. Kuuleminen ei siis tarkoita, että kuultavilta olisi saatava suostumus menettelyyn. Lähtökohtana on aina hyvän yhteistyön ja luottamuksen ilmapiirin rakentaminen.

Erityisen tuen päätös ja sen tarkistaminen

Porin Kristillisen koulun rehtori tekee erityisen tuen aloittamista, muuttamista ja päättymistä koskevat kirjalliset hallintopäätökset. Erityisen tuen päätöksessä päätetään oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä, mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä muut tarvittavat palvelut sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen. Päätös on aina perusteltava. Perustelut sisältyvät pedagogiseen selvitykseen ja mahdollisiin lausuntoihin. Päätökseen on sisällytettävä valitusosoitus.

Erityisen tuen päätös voidaan tehdä myöskin ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamma, sairauden, kehityksessä viivästyksen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten. Jos erityisen tuen päätös tehdään perusopetuksen aikana ilman tehostetun tuen antamista, tulee sen perustua oppilaan tilanteen uudelleen arviointiin esim. onnettomuuden tai vakavan sairauden seurauksena.

Erityisen tuen tarpeellisuus tarkistetaan aina toisen vuosiluokan jälkeen ja ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä. Lisäksi erityisen tuen päätös tarkistetaan aina oppilaan tuen tarpeen muuttuessa sellaisissa asioissa, joista päätetään erityisen tuen päätöksessä. Tarkistamista varten laaditaan uusi pedagoginen selvitys. Mikäli tuen tarve jatkuu, rehtori tekee uuden hallintopäätöksen tuen antamisen jatkamisesta. Mikäli erityisen tuen tarvetta ei enää ole, rehtori tekee hallintopäätöksen erityisen tuen lopettamisesta. Erityisen tuen päätöksen lopettamista on harkittava tarkkaan ja oppilaan selviytymistä on seurattava ja arvioitava tiiviisti ja monipuolisesti. Mahdollinen psykologin tutkimus antaa opettajien tekemien selvitysten lisäksi tukea päätökselle lopettaa erityinen tuki, joten sen tekeminen on suositeltavaa. Jos erityinen tuki päätetään lopettaa, oppilaan opetus jatkuu tehostettuna tukena ja hänelle tehdään oppimissuunnitelma, oppimista seurataan ja arvioidaan tehostetun tuen toimintamallin mukaan ja oppimissuunnitelma tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

HOJKS

Oppilaalle, jolle on tehty erityisen tuen päätös, laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelman tehtävänä on tukea pitkäjänteisesti oppilaan yksilöllistä oppimis- ja kasvuprosessia. Se on oppilaan

oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvä tavoitesuunnitelma sekä suunnitelma opetuksen sisällöistä, pedagogisista menetelmistä ja muista tarvittavista tukitoimista. HOJKS perustuu pedagogisen selvityksen tietoihin ja erityisen tuen päätöksen sisältöön. HOJKSin laatimisessa voidaan hyödyntää oppilaan tehostetun tuen aikaista oppimissuunnitelmaa. Jos oppilas on jo saanut erityistä tukea, hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSIA. Huoltajan luvalla hyödynnetään mahdollista kuntoutussuunnitelmaa tai muuta suunnitelmaa. Erityisopettaja ja oppilaan opettajat laativat HOJKSin yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Tarvittavilta osin se valmistellaan moniammatillisesti. Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia. HOJKSiin voidaan liittää huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat. HOJKS laaditaan lomakkeelle.

Erityistä tukea varten laadittavan HOJKSin tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin oppilaan opetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Oppilaskohtaiset tavoitteet

- oppilaan näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan
- oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet sekä erityistarpeet
- oppilaan oppimiseen, työskentelytaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet
- oppilaan kehitykseen, kuten sosioemotionaalisiin tai motorisiin taitoihin liittyvät tavoitteet
- oppiaineet ja aineryhmät sekä valinnaiset opinnot, joita oppilas opiskelee sekä oppiaineiden vuosiviikkotuntimäärät

Pedagogiset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- oppilaan tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat ja kommunikointitavat
- oppilaalle annettava tukiopeus ja osa-aikainen erityisopetus
- opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa
- oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Opetuksen järjestäminen

- oppilaan opetuksen järjestäminen muun opetuksen yhteydessä ja/tai erityisluokalla
- muun opetuksen yhteydessä opiskelevalle oppilaalle samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena annettava erityisopetus
- erityisluokalla opiskelevalle oppilaalle nimetty yleisopetuksen yhteistyöluokka ja suunnitelma oppilaan opiskelusta tässä luokassa
- oppilaan koulukuljetusten järjestelyt ja vastuut sekä suunnitelma kuljetusta odottavan oppilaan ohjatusta toiminnasta ja valvonnasta

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- oppilashuollon ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako
- erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisten tulkittamis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden, apuvälineiden ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen sekä eri toimijoiden vastuunjako
- yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki
- oppilaan mahdollinen osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan ja kuvaus yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa

Tuen seuranta ja arviointi

- HOJKSin tavoitteiden toteutumisen seuranta, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat
- oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä arviointi oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta sekä oppilaan itsearviointi
- oppimisen arvioinnissa käytettävät menetelmät joiden avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan hänelle sopivin tavoin
- HOJKSin tarkistaminen ja sen ajankohta
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt

Mikäli oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- luettelo niistä oppiaineista, joissa oppilaalla on yksilöllistetty oppimäärä
- yksilöllistettyjen oppiaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskeltavien oppiaineiden arviointi suhteessa HOJKSissa määriteltäviin tavoitteisiin ja sisältöihin

HOJKSin arviointi ja tarkistaminen

HOJKSin toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti pitkin lukuvuotta itsearviointina ja jatkuvana arviointina monin eri keinoin. Seuranta ja arviointia varten luokanopettaja/luokanvalvoja ja/tai erityisopettaja kokoavat tietoa oppilaan koulunkäynnistä myös muilta oppilasta opettavilta opettajilta sekä muulta oppilaan tukea toteuttavalta henkilöstöltä. Myös huoltajan havainnot oppilaan oppimisesta hyödynnetään. Oppimisen edistymisen seuraamiseksi järjestetään palavereja, joihin osallistuvat oppilas, huoltaja, tarvittava opetushenkilöstö sekä mahdollisuuksien mukaan oppilaan tukemiseen osallistuvia oppilashuollon henkilöitä tai muuta tukea antavia henkilöitä. Koulun ulkopuolisten henkilöiden mukanaolosta sovitaan huoltajan kanssa. Vuosiluokilla 1-6 HOJKSin toteutumisesta päävastuussa on luokanopettaja, vuosiluokilla 7-9 luokanvalvoja. HOJKS tarkistetaan oppilaan tarpeiden mukaisesti tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Tehdyt muutokset ja seurannat kirjataan samaan HOJKS asiakirjaan.

Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen

Ennen oppimäärän yksilöllistämistä käytetään koulun muita tukitoimenpiteitä:

- tukiopetus
- opetuksen eriyttäminen
- oppimäärän painoalueisiin keskittyminen
- tiivis kodin ja koulun sekä muiden tahojen yhteistyö
- (osa-aikaisen) erityisopetuksen tuki
- avustajapalveluiden käyttäminen
- oppimissuunnitelma
- oman opinto-ohjelman mukaan opiskelu
- joustavien opetusryhmien käyttäminen esim. oppimisryhmät

Näiden toimenpiteiden vaikutusta seurataan ja arvioidaan joko tehostetun tuen oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa.

Mikäli oppilas ei eri tukimuodoista huolimatta kykene saavuttamaan oppiaineen ydinsisältöihin liittyviä tavoitteita hyväksytysti, voidaan yksi tai useampi oppiaineen oppimäärä yksilöllistää. Tällöin opettaja ja /tai erityisopettaja on todennut oppilaalla olevan laaja-alaisia vaikeuksia, jotka eivät korjaannu tuen avulla tai oppilaan heikko

koulumenestys ei johdu oppilaan motivaation puutteesta, puutteellisesta opiskelutekniikasta tai poissaoloista.

Oppilaan tilanne arvioidaan pedagogisessa selvityksessä. On suositeltavaa, että koulupsykologi kartoittaa oppilaan tilanteen ja antaa lausunnon oppimäärän yksilöllistämisen tarpeesta. Lausunto liitetään pedagogiseen selvitykseen. Huoltajalle tiedotetaan tilanteesta ja selvitetään oppiaineen/oppiaineiden oppimäärän yksilöllistämisen merkitys oppilaan opiskelulle sekä sen mahdolliset vaikutukset jatko-opintoihin. Pedagogisen selvityksen ja huoltajien kuulemisen jälkeen tehdään oppiaineen tai oppiaineiden oppimäärän yksilöllistämistä erityisen tuen päätös. Pedagoginen selvitys sisältää perustelut yksilöllistämiseksi kussakin oppiaineessa. Yksilöllistäminen tarkoittaa oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetason määrittämistä hänen edellytystensä mukaisesti niin, että tavoitteet ovat oppilaalle kuitenkin riittävän haasteellisia. Tavoitteet ja sisällöt johdetaan luokka-asteen yleisistä tavoitteista ja sisällöistä. Myös alempien luokkien tavoitteita ja sisältöjä voidaan soveltaa. Ne kirjataan oppilaan HOJKS:iin ja arviointi tapahtuu suhteessa niihin. Mikäli myöhemmin ilmaantuu tarve lisätä tai vähentää yksilöllistettyjen oppiaineiden määrää, laaditaan uusi pedagoginen selvitys ja erityisen tuen päätös.

Erityisen painavista syistä oppiaineen opiskelusta vapauttaminen on mahdollista. Päätös oppilaan vapauttamisesta jonkin oppiaineen opiskelusta tehdään erityisen tuen oppilaalla osana erityisen tuen päätöstä. Muilla kuin erityistä tukea saavilla vapauttamisesta tehdään erillinen rehtorin hallintopäätös. Oppilaalle järjestetään muuta opetusta tai ohjattua toimintaa ko. oppiaineen opetuksen tilalla. Oppimäärien yksilöllistäminen tai opetuksesta vapauttaminen tehdään aina yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa ja heille selvitetään toimenpiteiden vaikutukset jatko-opintoihin.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken

- Erityisen tuen aloittamiseksi oppilaasta laaditaan pedagoginen selvitys, jonka tekemisestä vastaa luokanopettaja tai -valvoja yhteistyössä oppilaan, huoltajan, erityisopettajan ja oppilashuollon henkilöstön kanssa oppilaan edistymisen, oppilaan saaman tuen ja kokonaistilanteen osalta
- Oppilas osallistuu pedagogisen selvityksen laadintaan ikäkautensa ja edellytystensä mukaisesti

- Pedagogiseen selvitykseen sisältyvän kirjallisen arvion erityisen tuen tarpeesta tekee rehtori
- Päätöksen erityisen tuen aloittamisesta, jatkamisesta ja päättämisestä tekee rehtori perustuen pedagogiseen selvitykseen
- Päätöksen oppiaineen oppimäärän yksilöllistämisestä ja opetuksesta vapauttamisesta tekee rehtori perustuen pedagogiseen selvitykseen
- HOJKS:n laadinnasta ja erityisen tuen järjestämisen suunnittelusta vastaavat oppilaan opettajat ja erityisopettaja yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja mahdollisten asiantuntijoiden kanssa
- Asiantuntijalausuntoja hyödynnetään erityisen tuen suunnittelussa
- Jos oppilas tarvitsee tulkitsemis- ja avustajapalveluita sekä muita opetuspalveluita tai erityisiä apuvälineitä, hankintoja tarkastellaan yksilökohtaisesti asiantuntijoiden suositukset huomioiden. Hankinnoissa tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa (esim. KELA, apuvälinekeskus, toimintaterapeutit, oppilaan perhe).
- Yleistä ja tehostettua tukea saavan oppilaan palveluista ja apuvälineistä hallintopäätöksen tekee rehtori.
- Erityistä tukea saavan oppilaan palveluista ja apuvälineistä päättää rehtori erityisen tuen päätöksessä.
- Erityisen tuen käytännön järjestämisestä vastaavat ne henkilöt, joiden tehtäviin se on oppilaan HOJKSissa määrätty
- Tuen vaikutusta seuraa ja arvioi luokanopettaja tai -valvoja yhteistyössä oppilaan, huoltajan, tarvittavan muun opetushenkilöstön, oppilashuoltohenkilöstön ja muuta tukea antavien henkilöiden kanssa
- Luokanopettaja tai -valvoja järjestää vuosittaiset HOJKS-palaverit
- Lähtökohtana on aina hyvän yhteistyön ja luottamuksen ilmapiirin rakentaminen oppilaan ja huoltajan kanssa

Pidennetyn oppivelvollisuuden järjestäminen

Porin kaupungissa pidennetyn oppivelvollisuuden mukaista opetusta antavat Herttuan ja Koivulan koulut. Porin Kristillisessä koulussa ei järjestetä pidennetyn oppivelvollisuuden mukaista opetusta.

Toiminta-alueittain annettava opetus

Porissa toiminta-alueittain järjestettävää opetusta annetaan Koivulan koulussa. Porin Kristillisessä koulussa toiminta-alueittain järjestettävää opetusta ei anneta.

7.5 PERUSOPETUSLAISSA SÄÄDETYT TUKIMUODOT

Tukiopetus

Tukiopetus on oppimisen ja koulunkäynnin lyhytaikaista, suunnitelmallista tukea. Se aloitetaan heti tuen tarpeen ilmetessä. Tukiopetus toteutetaan niiden oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy, tai oppituntien ulkopuolisena aikana. Lakisääteisen tukiopetuksen antamisesta tiedotetaan oppilaan huoltajalle. Huoltajien lupaa tukiopetuksen antamiseen ei tarvita, mutta se pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä huoltajien kanssa. Oppilas saa tarvittaessa tukiopetusta luokanopettajalta, aineenopettajalta tai erityisopettajalta. Tukiopetuksessa oppilas saa yksilöllisiä tehtäviä, yksilöllistä aikaa sekä ohjausta. Tukiopetusta voidaan käyttää vaikeuksien ennaltaehkäisyyn. Sitä voidaan antaa kaikilla tuen tasoilla. Tukiopetuksen antaminen kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin, mikäli oppilaalle sellainen on laadittu. Mikäli tukiopetus ei ole kertaluonteista oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma. Aloite tukiopetuksen järjestämiseen voi tulla oppilaalta itseltään, opettajalta tai oppilaan huoltajalta. Huoltajille tiedotetaan, miten tukiopetusta järjestetään kunkin oppilaan kohdalla.

Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan oppimisedellytyksiä ja ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan oppilaalle, jolla on vaikeuksia oppimisessaan tai koulunkäynnissään. Hänellä voi olla

- kielellisiä tai matemaattisia vaikeuksia
- oppimisvaikeuksia joissakin oppiaineissa
- vaikeuksia opiskelutaidoissa, vuorovaikutustaidoissa tai sosiaalisissa taidoissa.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan muun opetuksen ohessa joustavin järjestelyin

- samanaikaisopetuksena

- pienryhmässä
- yksilöopetuksena
- tavoitteet ja sisällöt nivelletään oppilaan muuhun opetukseen

Luokanopettaja tai aineenopettaja sekä erityisopettaja keskustelevat oppilaan osa-aikaisen erityisopetuksen tarpeesta ja järjestämisestä. Luokanopettaja tai -valvoja sopii oppilaan ja huoltajan kanssa osa-aikaisen erityisopetuksen aloittamisesta. Opetus suunnitellaan ja arvioidaan yhteistyössä opettajien, huoltajan ja oppilaan kanssa. Oppilaalla on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta sekä velvollisuus osallistua siihen. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikilla tuen tasoilla. Sen osuus tukimuotona yleensä vahvistuu tehostetun tuen aikana. Osa-aikainen erityisopetus kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin. Luokanopettaja tai -valvoja tiedottaa oppilaille ja huoltajille osa-aikaisen erityisopetuksen toimintatavoista, merkityksestä oppimiselle ja koulunkäynnille, sekä oppilaan velvollisuudesta osallistua siihen. Porin Kristillisessä koulussa osa-aikaista erityisopetusta antaa erityisopettaja tai erityispedagogiikan erikoistumisopinnot suorittanut luokanopettaja.

Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut sekä erityiset apuvälineet. Oppilaalla on oikeus näihin tukimuotoihin kaikilla tuen tasoilla. Tarkoituksena on turvata oppilaalle oppimisen ja koulunkäynnin perusedellytykset, esteettömyys ja mahdollisuus vuorovaikutukseen. Oppilaalle järjestetään tarvittaessa tulkitsemista esimerkiksi kuulovamman tai kielellisen erityisvaikeuden takia. Avustaja ohjaa ja tukee oppilasta päivittäisissä tilanteissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvien tehtävien suorittamisessa. Avustajan tuki voidaan suunnata yksittäiselle oppilaalle tai koko opetusryhmälle. Erityisten apuvälineiden tarve voi liittyä näkemiseen, kuulemiseen, liikkumiseen tai muuhun fyysiseen tarpeeseen tai oppimisen erityistarpeisiin. Oppilaan kanssa työskentelevät suunnittelevat yhdessä tarvittavien palvelujen ja apuvälineiden käytön eri oppimistilanteissa hyödyntäen muita asiantuntijoita. Opetuksen järjestäjä päättää tulkitsemis- ja avustajapalveluista sekä muista opetuspalveluista ja erityisistä apuvälineistä. Palveluiden ja apuvälineiden tarve ja määrä arvioidaan moniammatillisena yhteistyönä: tehostetun tuen aikana pedagogisessa arvioissa, erityisen tuen aikana pedagogisessa selvityksessä. Yleistä ja tehostettua tukea saavan

oppilaan palveluista ja apuvälineistä tekee rehtori hallintopäätöksen. Erityistä tukea saavan oppilaan palveluista ja apuvälineistä rehtori päättää erityisen tuen päätöksessä.